

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
VERSENYKÉPESSÉGI FŐOSZTÁLY

ÁTTEKINTÉS
az aktuális magyar tőkeviteli folyamatokról

2014. március 31.

Összefoglalás

- A magyar közvetlentőke-befektetések külföldi állománya közel 28,8 milliárd euró, ami a GDP arányában, illetve egy főre vetítve a legmagasabb a közép-európai térségben.
- A magyar közvetlentőke-befektetések állományának 30,1%-a Kelet-Közép-Európában található.
- 2013-ban a magyar vállalatok nettó 1701 millió euró értékű közvetlen tőkét fektettek be külföldön.
- 2014-ben várakozásunk szerint a magyar közvetlentőke-befektetés külföldön – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. átfolyó tőke) nélkül – 1-1,5 milliárd euró körül lehet. Középtávon évi átlag 1,5 milliárd euró körüli tőkevitelt várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók.

Részletes áttekintés

Az 1990-es években a közvetlentőke-befektetések beáramlása mellett a tőkeexport egyáltalán nem volt számottevő, 2005 óta azonban már magyar vállalatok is évente több milliárd euró értékben hajtottak végre külföldön közvetlentőke-befektetéseket. Jóllehet Magyarország 1990 óta minden évben nettó tőkeimportőr volt, és belátható időtávon belül az is marad, a tőkevitel értéke az elmúlt években a korábbiakhoz képest kisebb mértékben maradt el a beáramlásától.

A magyar vállalatok közvetlentőke-befektetései külföldi állománya 2013 végén közel 28,8 milliárd euró volt; ebből 26,5 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú működőtőke-befektetések állománya, 2,3 milliárdot pedig az egyéb tőkéé. (Az állomány elmúlt években drasztikus növekedése döntően az átfolyó tőkének és az eszköportfólió-átrendezésnek köszönhető, amelyekhez kötődően 2008-2013-ban összesen 12,3 milliárd eurós tőkevitelt regisztrált az MNB.) A GDP arányában a magyar állomány a legmagasabb (29,3%) a közép-európai térségben. A szlovén állomány a második (15,9%). A lengyel (10,2%) és a cseh (10,4%) állomány az elmúlt években dinamikusabban bővült, a szlovák (2013. szeptember végén 4,9%) és a román (0,7%) lemaradás azonban továbbra is jelentős. (A lengyel adat – a magyarral ellentétben – tartalmazza a speciális célú vállalatokhoz kötődő állományt is, amely GDP-arányosan 0,7%.) A 2013 eurós egy főre eső magyar állomány a legmagasabb a közép-európai térségben. Szlovénia (2747 euró) a második. Az utóbbi években tapasztalható élénkülés ellenére Csehország (1476 euró), Lengyelország (1037 euró), Szlovákia (2013. szeptember végén 649 euró) és Románia (50 euró) lemaradása még mindig jelentős. Bár a magyar közvetlentőke-befektetések külföldi állománya az elmúlt időszakban dinamikusabban bővült, továbbra is csak a magyarországi befektetések állományának alig több mint harmadát (35,7%) éri el a szintje.

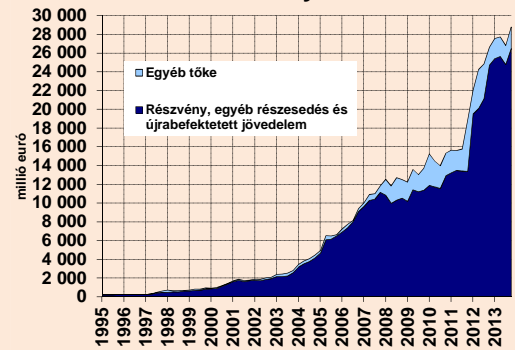
A magyar vállalkozások külföldi közvetlentőke-befektetései állományának legnagyobb része a közép-amerikai országokban (7,1 milliárd euró, 26,8%, vélhetően túlnyomórészt az átfolyó tőkének köszönhetően) és Horvátországban (2,9 milliárd euró, 10,8%) található. (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország szerint bontott adatai 2012 végére vonatkoznak.) Meghatározó célpont még Belgium (3,1 milliárd euró, 11,5%, vélhetően túlnyomórészt a lent említett eszköportfólió-átrendezésnek köszönhetően), Svájc (1717 millió euró, 6,5%), Luxemburg (1657 millió euró, 6,2%), Szlovákia (1184 millió euró, 4,5%), Ciprus (993 millió euró, 3,7%), Bulgária (851 millió euró, 3,2%), Románia (647 millió euró, 2,4%), Oroszország (596 millió euró, 2,2%), Olaszország (480 millió euró, 1,8%), Hollandia (415 millió euró, 1,6%), USA (373 millió euró, 1,4%) és Macedonia (328 millió euró, 1,2%). Összességében a magyar közvetlentőke-befektetések állományának 30,1%-a Kelet-Közép-Európában található.

A magyar vállalatok külföldi befektetései állományának több mint kétharmada a szolgáltató ágazatokban található (2012 végi adatok szerint 18,4 milliárd euró, 69,1%); az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásban (8,6 milliárd euró, 32,1%, vélhetően

Főbb mutatók	Márc. 31.	Időszak
Közvetlentőke-befektetés állománya külföldön ^{1,2}	28 774	2013
Közvetlentőke-befektetés külföldön ²	1701	2013
Közvetlentőke-befektetés külföldön ²	8800	2012

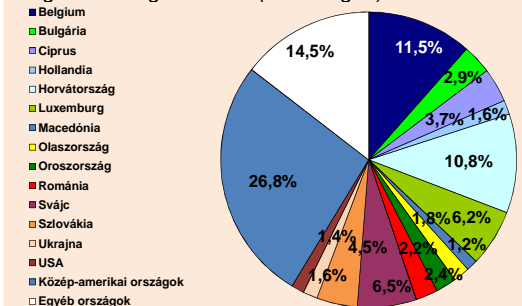
1 Időszak végén
2 Millió euró

A külföldön befektetett magyar közvetlen tőke állománya

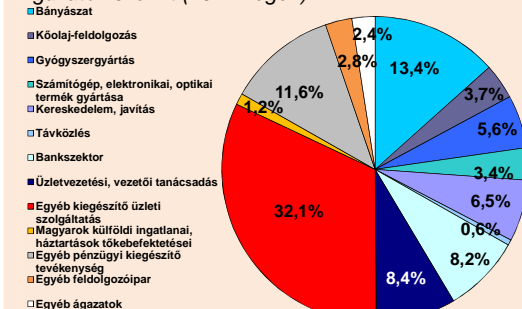

A külföldön befektetett magyar tőke állományának megoszlása

Fogadó országok szerint (2012 végén)

Ágazatok szerint (2012 végén)

túnyomórészt az átfolyó tőkének köszönhetően), az egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenységben (3,1 milliárd euró, 11,6%, vélhetően túnyomórészt az eszközportfólió-átrendezésnek köszönhetően), a bankszektorban (2,2 milliárd euró, 8,2%) és a kereskedelem, javítás (1,7 milliárd euró, 6,5%) ágazatban volt található a legtöbb magyar közvetlen tőke. A **feldolgozóiparban a befektetések 15,6%-a volt található** (4,1 milliárd euró, 2012 végén); ezen belül is a gyógyszeripar (1493 millió euró, 5,6%), a kőolaj-feldolgozás (993 millió euró, 3,7%) és a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása (909 millió euró, 3,4%) volt a meghatározó. Megemlítendő még a bányászat 13,4%-os részaránya (3,6 milliárd euró), amely vélhetően a Molhoz köthető. (Az állomány ágazati bontása a külföldön lévő leányvállalat ágazati besorolása szerint történik a statisztikában, míg az áramlási adatoké a magyar anya ágazati besorolása szerint.) 2011 végéhez képest a feldolgozóipari állomány értéke nőtt, de aránya csökkent, míg a szolgáltató ágazatokbeli állomány értéke és aránya is nőtt.

Az 2003-2012-es adatok szerint az **éves magyar közvetlentőke-befektetés külföldön átlagos értéke 2557 millió eurót tett ki. 2013-ban a magyar vállalatok nettó 1701 millió euró értékű közvetlen tőkét fektettek be külföldön**, ami 7,1 milliárddal kevesebb az egy évvel korábbinál. A kedvezőtlen változás mögött az áll, hogy 2012-ben egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezésének (3 milliárd euró) és az átfolyó tőkének (4,3 milliárd euró) köszönhetően nagyon magas volt a tőke kivétel, míg 2013-ban csak 533 millió eurós tőke kivétel történt átfolyó tőkeként.

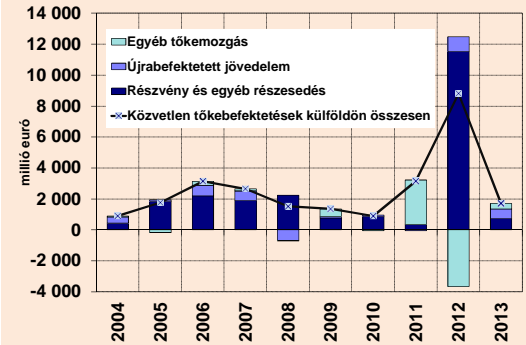
A 2013. évi tőke kivételen belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 731 millió euró volt** (ebből 533 millió euró volt az átfolyó tőke), míg az **újra befektetett jövedelem 610 millió euró volt** (az előző év azonos időszakánál 342 millió euróval kedvezőtlenebb, túnyomórészt az osztalékok növekedésének köszönhetően). Az **egyéb tőke mozgások egyenlege 360 millió euró volt** (az előző év azonos időszakánál 4 milliárd euróval kedvezőbb, annak köszönhetően, hogy 2013-ban nem voltak a 2012-es egyenleget rontó, egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezéséhez kapcsolódó tranzakciók).

Tekintettel az átfolyó tőke és az eszközportfólió-átrendezés növekvő jelentőségére, az MNB 2008-ig visszamenőleg közölte az ezektől megtisztított adatokat. (Az elmúlt években az MNB azt tapasztalta, hogy a normál (tehát *nem* speciális célú (SCV)) vállalati körben is megjelentek olyan kiugró nagyságú tranzakciók, amelyeknél a be- és a kiáramlás egy negyedéven belül zajlott le, és a tőke átfolyik a gazdaságon anélkül, hogy hatással lenne rá. Ezt a jelenséget nevezi az MNB átfolyó tőkének. Emellett ugyancsak felfigyelt rá az MNB az elmúlt években, hogy egyes multinacionális vállalatok eszközportfóliójának átrendezése szintén kiugró mértékben megnövelheti egy-egy időszak tőkebeáramlási és tőke kiviteli adatait anélkül, hogy egyenlegében új külföldi forrás érkezne az országba. Ezt a jelenséget eszközportfólió-átrendezésnek nevezi az MNB.) **A megtisztított tőke kivétel értéke 2008-2012-ben évi átlag 782 millió eurót, 2013-ban pedig 1168 millió eurót ért el.** A teljes, illetve a megtisztított tőke kivételen belül **75 millió euró a bankszektorba áramlott 2013-ban.** (Fontos ugyanakkor hangsúlyoznunk, hogy a magyar anyabankok és a külföldi leánybankok közötti hiteltranzakciók statisztikai elszámolása nem FDI-ként, hanem egyéb befektetésként történik a fizetési mérlegben.)

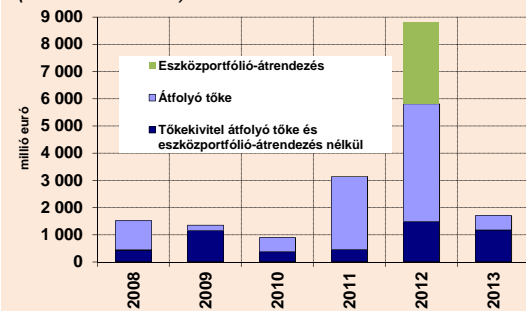
Az újra befektetett jövedelmek 2004 óta játszanak jelentős szerepet a tőke kivételben, ami természetes velejárója a külföldön befektetett magyar közvetlen tőke állománya folyamatos emelkedésének. A **2012. évi részvényjövedelmek aránya a nem adósságeneráló befektetések állományához viszonyítva 4,6% volt**, ami a 2011. évinél 1,6 százalékponttal, az előző öt év álagánál pedig 1,2 százalékponttal alacsonyabb. 2000-2003 között az újra befektetett jövedelmek mindössze 4,2%-át adták a teljes tőke kivételnek, 2004-2007 között már a 21,6%-át. 2008-ban ugyanakkor a magyar anyavállalatok által kapott osztalék értéke meghaladta a leánycégeik adózott eredményét, így az újra befektetett jövedelem egyenlege negatív lett. 2009-ben a teljes tőke kivétel 7,2%-a, 2010-ben pedig 9,4%-a volt az újra befektetett jövedelem. 2011-ben a magyar anyavállalatok által kapott osztalék értéke meghaladta a leánycégeik adózott eredményét, így az újra befektetett jövedelem egyenlege ismét negatív lett. **2012-ben a (korrigált, a normál jövedelmen kívüli rendkívüli elemeket nem tartalmazó) adózott eredmény 395 millió euróval (1210 millióra) nőtt, míg a megszávozott osztalék 626 millióval (258 millióra) csökkent az előző évhez képest**, így az újra befektetett jövedelem minden eddiginél kedvezőbb, 952 millió euró lett **2013-ban az MNB becslése szerint az újra befektetett jövedelem** – túnyomórészt a megszávozott osztalék növekedésének köszönhetően – **csökkent az előző évhez képest (610 millió euróra)**, de így is 2007 óta a második legmagasabb volt, illetve 2004 óta a legmagasabb (35,9%) volt az újra befektetett jövedelmek aránya a teljes tőke kivételen belül. **A magyar befektetők a külföldön (az előző évben) megtermelt nyereség 44,7%-át utalták haza osztalékként 2013-ban**, míg 2008-2012 között átlag 98,8% volt ez az arány.

A közvetlentőke-befektetések jövedelmei másik komponensének, az **egyéb tőke**

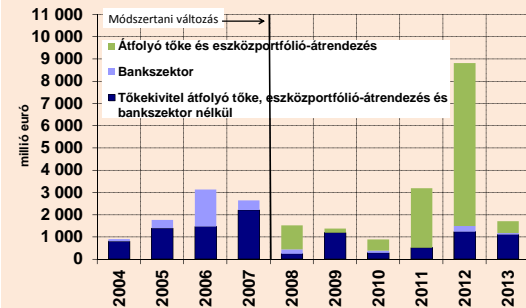
A magyar tőke kivétel alakulása (Éves adatok!)

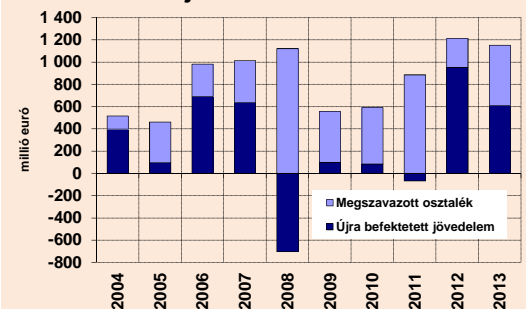
A megtisztított tőke kivétel alakulása (Éves adatok!)

Tőke kivétel bankszektor, átfolyó tőke és eszközportfólió-átrendezés nélkül (Éves adatok!)

A magyar részvény és egyéb részesezés formájú közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

jövedelmeinek 2011-2013-ban csökkent a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi bevétel (a magyar anyavállalat által a külföldi leánynak nyújtott hitelek kamata) 2013-ban 112 millió euró volt, ami az előző évinél 1 millióval kisebb, és az egyéb tőke 2013 végi követelésállományának 3,1%-át tette ki. A kiadás (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2013-ban 51 millió euró volt, ami az előző évinél 28 millióval magasabb. **A nettó bevétel így az előző évinél 29 millióval alacsonyabb, 61 millió euró volt 2013-ban.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi bevétele jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi bevételeitől, annak 5,3%-át érte el 2013-ban (2010-ben 28,4% volt ez az arány).

A **legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú magyar közvetlentőke-befektetés 2013-ban Luxemburgba (949 millió euró) áramlott.** (Az ország-, illetve ágazati bontásos 2013. évi adatok az újra befektetett jövedelem esetében még nem állnak rendelkezésre.) Megemlítendő még, hogy 548 millió euró áramlott a közép-amerikai országokba (túlnyomórészt vélhetően átfolyó tőkeként), 145 millió euró Romániába és 61 millió euró Szlovákiába. Ciprusról 267 millió eurót, Afrika egyéb országaiból 72 millió eurót vontak ki ugyanakkor a magyar befektetők.

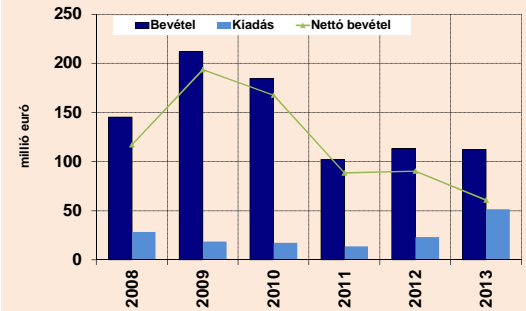
Az **ágazatokat tekintve a legtöbb részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú magyar tőke 2013-ban az üzletvezetési, vezetői tanácsadásba** (573 millió euró, vélhetően túlnyomórészt átfolyó tőkeként), a **kőolaj-feldolgozásba** (522 millió euró), a **gyógyszergyártásba** (390 millió euró) és az ingatlanügyletekbe (69 millió euró) áramlott. A **szállítás, raktározásból** (-272 millió euró) és az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásból (-101 millió euró) ugyanakkor tőkét vontak ki a magyar befektetők. A **feldolgozóiparba** összesen nettó 896 millió euró, míg a **szolgáltató ágazatokba** összesen nettó 304 millió euró áramlott. A háztartások külföldi tőkebefektetése 119 millió euróval csökkent.

Az Eurostat adatai szerint **2013 első három negyedévében** az előző év azonos időszakánál 29,1%-kal kisebb, **150 milliárd euró volt az EU-28 tagországainak közvetlentőke-befektetése az EU-28-on kívül.**

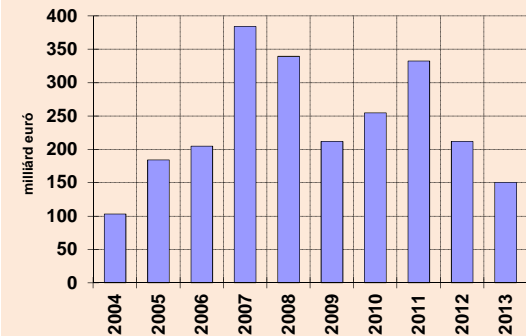
2013-ban a visegrádi országok és Románia összességében nettó 279 millió euró tőkét fektettek be külföldön, ami a 2012. évinek a 3%-a. A cseh tőke kivétel az előző év azonos időszaki 1,8-szeresére (2490 millió euró), a román 90 millió euróra nőtt. A magyar tőke kivétel 1701 millió euróra csökkent. A lengyel befektetők (döntően a speciális célú vállalatoknak köszönhetően) 3684 millió euró, a szlovákok pedig 318 millió euró tőkét vontak ki külföldről. Az egy főre jutó tőke kivétel – Csehország (237 euró/fő) után – Magyarországon (172 euró/fő) volt a második legmagasabb. A GDP-arányos tőke kivétel Magyarországon (1,7%) volt a legmagasabb, Csehországgal (1,7%) holtversenyben.

2014-ben várakozásunk szerint a magyar közvetlentőke-befektetés külföldön – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. átfolyó tőke) nélkül – 1-1,5 milliárd euró körül lehet. Középtávon évi átlag 1,5 milliárd euró körüli tőke kivételt várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók.

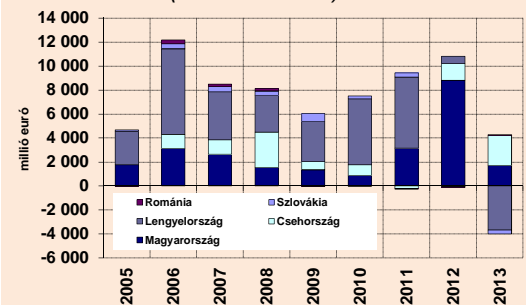
Az egyéb tőke formájú magyar közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

Az EU-28-on kívülre irányuló közvetlentőke-befektetések az EU-28-ból (Első három negyedévi adatok!)

A visegrádi országok és Románia tőke kivitele (Éves adatok!)

Adatok forrása: MNB, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.

Tel.: (1) 374-2734

Fax: (1) 374-2812

E-mail: vko@ngm.gov.hu

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály